

Tider og under de Forhold, hvor det i Virkeligheden ligger saadan med Udstykningen, at Statshusmandslovgivningen beforder en Jordomsætning til Priser, der aldrig kunde erholdes, medmindre Staten gav sine store Laan til dette Formaalets Fremme. Jeg maa derfor anse det for baade berettiget og nødvendigt, at man, hvis man vil befordre en sund Udstykning, gennemfører en Ekspropriationslovgivning, der er afstemt og afpasset efter de Kreditforhold og Besiddelsesforhold, der hersker i dansk Landbrug. Det vilde medføre, at man ikke var prisgivet saaledes, at man maatte give en Overpris for Udstykningsjord til enhver Tid, men at man havde Midler i Hænde til uden at skade nogen virkelig berettiget Interesse, uden at skade nogen anden Interesse end Spekulationsinteressen, kunde følge Ejendomsomsetningen og Jordomsætningen paa en for Samfundet og Staten tjenlig Maade. Derfor er jeg fremdeles af den Opfattelse, at det er baade berettiget og nødvendigt, at man tager dette Spørgsmaal op til Afgørelse paa den Maade, jeg før nævnte.

De Bestemmelser i det foreliggende Lovforslag, der vækker mest Betænkelighed fra vor Side, er Bestemmelserne i § 9, hvor man fastsætter Regler og Vilkaar for Erstatning for Jord eksproprieret til Husmandsbrug. Det ærede Medlem Hr. Brorsen nærede store Forventninger om et Ordskitte — eller jeg havde snarere Indtryk af, at han ventede et Slagsmaal mellem den højtærede Landbrugsminister og mig om dette Spørgsmaal. Jeg maa desværre skuffe det ærede Medlem. Ganske vist anser jeg den Paragrafs Affattelse for baade utilstrækkelig og uheldig, men der er een Ting, som den højtærede Landbrugsminister og vort Parti er enige om, og det er, at Vurderingen til Skat maa danne Grundlaget for den Erstatningsvurdering, der senere skal foretages, og at denne Vurdering skal foretages af de samme Myndigheder, med Appel til Over-Skyldraadet, som behandler Vurderingsansættelsen til Skat. Saa langt er vi enige, og Uenigheden kommer først, i det Øjeblik den højtærede Landbrugsminister siger: Men Maksimum for Erstatningen er indtil 10 pCt. for Afsavn. Dér foreslaar vi fra vor Side, at den Affattelse, der blev brugt i det af den radikale Landbrugsminister i sin Tid forelagte Forslag om Ekspropriation af Jord, anvendes. Men jeg er ganske overbevist om, at den Divergens er ikke større, end at vi udmærket kan forhandle os til Rette.

Vi fra vor Side hævder, at i det Øje-

blik Jorden bliver afleveret, skal der under alle Omstændigheder foretages en Vurdering af de af mig anførte Myndigheder for at fastsætte Erstatningen for netop det Jordstykke, der erhverves af Staten til Udstykning, og dette Jordstykke skal vurderes efter den faktiske Tilstand, hvori det i Øjeblikket befinder sig, enten det er et Jordstykke, der er i særdeles fin Kultur, eller det er et Jordstykke, der er misrøgtet. Dette skal influere paa Ansættelsen af den Erstatning, der af de af mig nævnte Myndigheder fastsættes for vedkommende Jordstykke. Der er en Forskel mellem at blive paa dette Grundlag og at gaa til at lade foretage en Erstatningsansættelse af andre Myndigheder ud fra almindelige Spekulations-Salgspriser. Thi deri har det ærede Medlem Hr. Brorsen fuldkommen Ret, at skal vi ud i Ekspropriation af Jord til Udstykning, hvor Jordsælgeren har Ret til at erholde Spekulations-Salgspriser, saa slipper vi aldrig til billig Jord ved Ekspropriation. Hvis vi forlader det, som er den almindelige, offentlig udtalte Mening om, hvad Jord i Danmark i Middelkultur og i Middelbrugs Størrelse er værd, saa er al Tale om Ekspropriation overflødig. Men at den finest drevne Jord i Danmark, hvori der er nedlagt et stort Arbejde, store Kulturværdier, ikke kan vederlægges alle de i Jorden bundfældede Arbejds- og Kulturværdier, er efter vor Opfattelse Uret. Men da Forskellen ikke er større, er jeg ganske overbevist om, at den højtærede Landbrugsminister og vort Parti udmærket kan enes om at ændre Reglerne for Erstatningsgivning paa det Grundlag, hvorom vi er enige.

Der er en anden Bestemmelse, hvorom der formentlig ogsaa er Uenighed, nemlig Bestemmelsen om Erhvervelse af Jord ved Ekspropriation til de saakaldte indeklemt Husmandsbrug. Jeg maa udtale min store Beklagelse over, at hverken det i Fjor nedsatte Udvalg eller den højtærede Landbrugsminister har benyttet Sommeren til at foretage en grundig og sikker Undersøgelse af dette Forhold, saa at man her i Rigsdagen kunde være fuldstændig klar over, hvad egentlig en saa omstridt Lovbestemmelse som denne betyder socialt, hvad det betyder for vort Folk, om vi genindfører en Ekspropriationsbestemmelse af udvidet Art, der giver Ret til at ekspropriere fra ret smaa Bøndergaardte til Fordel for Oprettelse af selvstændige Brug til de bestaaende for smaa Husmandsbrug. Som sagt, jeg beklager overordentlig, at man ikke har søgt at faa fast Bund under Fødderne